

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 563 95 50

Organisatieonderdeel **Maatschappelijke Ondersteuning en Zorg**
Contactpersoon **Hans Blok**
Telefoonnummer **0900 1852**
Uw brief
Ons kenmerk **X2017.46954**
Bijlage(n) **Geen**
Onderwerp **Stand van zaken sociaal domein**

Verzenddatum:

27 JUNI 2017

Geachte heer, mevrouw,

Met onze nota van 13 december 2016 (2016.0067536) informeerden wij u voor het laatst uitgebreider over de stand van zaken in het sociaal domein. In deze brief blikken we op hoofdlijnen terug op de ontwikkelingen in de eerste helft van 2017.

1. Algemeen beeld

Met verwijzing naar het raadsvoorstel 'Naar een toekomstbestendig sociaal domein' (2017.001351) dat u eerder van ons ontving, gaan we de laatste termijn in waarover de Koers (2013.0079591) en de Uitwerking van de Koers 2015-2018 (2014.0049742) voor het sociaal domein zich uitstrekken. Dit valt samen met de laatste fase van deze bestuursperiode. In het raadsvoorstel maken we de balans op en formuleren we vervolgstappen richting het toekomstbestendig maken van het sociaal domein. Kern is dat we tevreden zijn over wat we tot nu toe hebben bereikt, maar dat de huidige context - de decentralisatie van taken in het sociaal domein gaat gepaard met een bezuinigingsdoelstelling van het Rijk - vraagt om in de periode die komt nog scherper te sturen in het sociaal domein. Om verder de al ingezette transformatiebeweging van zwaardere zorg naar lichtere ondersteuning kracht bij te zetten, pakken we daarom vier opgaven projectmatig op in de periode tot en met 2018. Het gaat om Werk boven Uitkering, Welzijn voor Zorg, Wonen met Zorg en Jeugd. De voortgang monitoren we met de Transformeermonitor. De opgaven sluiten aan op het lopende verandertraject 'Op weg naar een Stevige Sociale Basis', dat onderdeel uitmaakt van de herijking subsidies (2015.0021160). Op deze wijze profiteren we optimaal van de ontwikkelingen die in dit verandertraject al in gang zijn gezet. Innovaties in het sociaal domein (zie ook onze nota 'Pionieren in de polder, innoveren in het sociaal domein, met kenmerk 2017.0013419) dragen daarnaast bij aan het faciliteren en het leggen van de basis voor een toekomstbestendig sociaal domein, zowel inhoudelijk als financieel.

2. Interventieteam en helpdesk domein

Sinds 1 januari 2015 hebben we met succes in het multidisciplinaire interventieteam sociaal domein informatie uitgewisseld over complexe casussen. Naast tijdig ingrijpen was het doel vooral ook te leren van signalen, (informele) klachten en media-aandacht in het sociaal domein. Kwam dit team eerst nog dagelijks bijeen en later maandelijks, voorlopig blijft het in afgeslankte vorm nog in stand om trends te signaleren en in urgente gevallen snel te kunnen schakelen. Eind 2016 stond de teller (cumulatief) op ruim 140 interventies en mede door onze aanpak bleef het aantal formele klachten - die de onafhankelijke klachtcoördinator afhandelt - beperkt tot 47. Op deze informele aanpak is tijdelijk extra capaciteit ingezet. Het klachtbeeld in de eerste maanden van 2017 is aanleiding om niet langer extra inzet te plegen op klachten. Naast klachten over de gemeente bereiken ons ook brieven en e-mails van inwoners met zorgen over de uitvoering door (zorg)-instellingen en gecontracteerde bedrijven. Bij herhaalde signalen gaan wij in gesprek met zorgaanbieders over de afgesproken en geleverde kwaliteit van zorg.

De helpdesk sociaal domein hebben we in de afgelopen maanden geleidelijk aan afgebouwd en in onze reguliere werkprocessen geborgd. Het beëindigen van de helpdesk lijkt op een logisch moment te komen. Ontving de helpdesk eind 2016 nog circa 50 zoekvragen per maand, in de maanden daarna werden dat er steeds minder tot bijna geen.

3. Haarlemmermeers model

Tussentijdse peiling

Om te peilen hoe het gaat met het Haarlemmermeers model hebben we in de afgelopen maanden veel samenwerkingspartners, collega's en inwoners gesproken. Naast verbeterpunten, levert dit ook veel positieve punten op. Er is veel waardering voor de oplossingsgerichte houding van de gemeente en de werkwijze en waarden zoals Haarlemmeer die hanteert. In het bijzonder springt eruit dat onze professionals steeds beter worden om maatwerk en 'out of the box' oplossingen met inwoners te realiseren. Recent hebben we de raad per brief (X2017.46089) nog geïnformeerd over een aantal van die oplossingen. Ook lukt het steeds beter om te werken met de brede uitvraag in een keukentafelgesprek, waarin diverse levensgebieden aan de orde komen.

Op het gebied van Werk en Inkomen maken we stappen in een betere aansluiting bij het Haarlemmermeers model. Men is enthousiast over de pilot in Nieuw-Vennep voor inwoners met een bijstandsuitkering. Samenwerkingspartners in dit domein (onder andere AM match, PLANgroep en het Leerwerkloket) zien mogelijkheden om breder in het sociaal domein samen te werken. Het inbedden van Werk en Inkomen in het Haarlemmermeers model vraagt de komende periode nog de nodige aandacht.

Bij de verbeterpunten springt het regievraagstuk eruit. Hierbij gaat het om de vraag wie regie houdt als ouders dat zelf niet kunnen, bijvoorbeeld in casuïstiek waar sprake is van onveiligheid of verschillende problematieken. Tegelijkertijd is de vraag hoe je bij regie door een professional toch het eigenaarschap zoveel mogelijk bij de inwoner kunt laten. Als het gaat om multiproblematiek vraagt de doelgroep met de leeftijd rond 18 jaar extra aandacht. Deze jongeren komen dan van het ene regime in het andere terecht (gemeentelijk of zorgverzekeraar). Dit is overigens landelijk een veelgehoord aandachtspunt. In

Haarlemmermeer werken we op basis van de uitkomsten van een pilot aan een meer structurele oplossingsrichting, gericht op de toekomst van deze jongeren.

Veiligheid(sketen)

Per brief (X2017.45734) informeerden wij u over het functioneren van Veilig Thuis Kennemerland. De inspecties oordelen dat alle Veilig Thuis organisaties, ook de organisaties die matig of onvoldoende uit het toezicht komen, grote stappen voorwaarts maken in vergelijking met eerder toezicht en zij hard werken aan verdere verbetering van de kwaliteit. Nieuwe werkwijzen zijn geïmplementeerd, de deskundigheid van medewerkers is vergroot en de Veilig Thuis organisaties investeerden fors in de samenwerking met ketenpartners en het lokale veld. Veilig Thuis Kennemerland scoort matig (net als 10 andere Veilig Thuis organisaties) en heeft een verbeterplan geschreven waar ze mee aan de slag zijn. In de komende maanden moet bij Veilig Thuis Kennemerland vooral een slag gemaakt worden in de registratie en de triages die leiden tot onderzoek.

De inspecties en Veilig Thuis geven aan dat er onvoldoende lokale deskundigheid op het gebied van veiligheid aanwezig is in Haarlemmermeer. Knelpunten daarbij zijn dat de gemandateerde professionals en Meer-teams hier onvoldoende op toegerust zijn en het niet (altijd) bij hun taken vinden behoren. Het ontbreekt bovendien aan één aanspreekpunt voor Veilig Thuis. Aanbieders uit de veiligheidsketen geven tot slot aan dat er bij complexe (veiligheids)zaken en bij de inzet van ambulante spoedhulp de procesregie onvoldoende geregeld is. Een oplossing voor dit probleem hebben we gevonden in het inrichten (en opleiden) van een poule van 'procesregisseurs veiligheid' bestaande uit medewerkers van verschillende partijen. Aanspreekpunt voor Veilig Thuis is de voorzitter van de Beschermingstafel, die bepaalt wie de zaak lokaal oppakt.

We volgen nauwgezet met de andere gemeenten in de regio de ontwikkelingen bij Veilig Thuis Kennemerland. Dat doen de inspecties ook. Zij verwachten dat de al geconstateerde positieve ontwikkeling zich bij alle Veilig Thuis organisaties zal voortzetten, zodat alle Veilig Thuis organisaties er nog dit jaar in slagen het oordeel voldoende te halen.

Meer-teams

Om meer kennis en ervaring op te doen in het omgaan met onveiligheid zijn consultants getraind in de ARIJ (een instrument om veiligheidsrisico's voor kinderen beter in te kunnen schatten) en organiseert het Meer-team samen met het centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) een training 'het maken van een veiligheidsplan bij (kind)onveiligheid'. Ook is er aandacht voor het doorontwikkelen van de gespreksmethodiek bij onveiligheid en drang.

De methodiek van oplossingsgericht werken en zoeken naar onorthodoxe, duurzame oplossingen (een zogenaamde 'doorbraak') vormt de basis van de werkwijze en het bestaansrecht van de Meer-teams. Het is voor consultants van de Meer-teams soms nog onwennig om besluiten te nemen over onorthodoxe oplossingsrichtingen. Dit is een belangrijk ontwikkelpunt. Concreet zijn tot nu toe de extra mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting helpend geweest voor de doorbraak in een aantal complexe casussen.

Beschermingstafel

In 2016 is het aantal meldingen bij de Beschermingstafel, naast meer verschillende melders, toegenomen. Met het gesprek aan tafel wordt niet alleen ingezet op de beweging van zware naar lichtere zorg, maar wordt ook getracht een omslag bij het gezin en professionals te bewerkstelligen: wat is er nodig om het anders te doen. Een belangrijke kracht van de Beschermingstafel is, dat ouders ook verschijnen bij het gesprek en willen meedenken over een oplossing.

De doorontwikkeling van de Beschermingstafel is een aandachtspunt: het voorkomen van onnodige schakels in het Haarlemmermeers model is belangrijk. Met alle samenwerkingspartners in de veiligheidsketen wordt verder nagedacht hoe we met Leren en Ontwikkelen zowel de poule van procesregisseurs veiligheid, maar ook anderen meer in veiligheid kunnen trainen. Dit vraagt om een goede balans, want teveel zware veiligheidszaken in het voorveld leggen, drukt de preventieve taken van deze partners weg. In de peiling wordt dit als ongewenste ontwikkeling bestempeld.

Gemandateerde professionals

Voor het CJG geldt dat zij elk jaar beter gevonden worden door professionals en ouders. Het CJG handelt ongeveer een derde van de binnengekomen vragen direct af, circa een derde wordt doorverwezen naar de nulde en eerstelijnszorg en ongeveer een derde naar de tweedelijnszorg. Het grootste deel van de vragen bestaat uit het geven van informatie en advies. Het CJG levert hiermee een belangrijke bijdrage aan het Haarlemmermeers model: het is van groot belang dat inwoners bij opvoed- of ondersteuningstaken direct de juiste ondersteuning krijgen. Dit voorkomt 'zoektochten' of een beroep op zwaardere jeugdhulp. In 2017 zetten we hier verder op in. Bijvoorbeeld door een stevige samenwerking in te zetten met de volwassen GGZ (aandacht voor de gevolgen van GGZ-behandeling van ouders voor kinderen om zo wederom zware jeugdhulp te voorkomen). Ook zoekt het CJG een nauwe samenwerking met MeerWaarde ten behoeve van de versteviging van de sociale basis.

Alle scholen in Haarlemmermeer hebben een schoolcoach vanuit Altra Jeugdhulp aangeboden gekregen vanuit de gemeente. Bij bijna alle scholen is ook daadwerkelijk een schoolcoach aangesloten. Per 1 januari 2017 heeft het Altra College (voortgezet speciaal onderwijs) in Hoofddorp extra formatie voor schoolcoaching. De verwachting is dat hierdoor het aantal schorsingen en verwijderingen afneemt. Leerlingen die door sociaalemotionele problematiek minder goed meekomen op school, krijgen van de schoolcoach extra begeleiding op school en thuis. Deze preventieve werkwijze zorgt ervoor dat er minder zware hulp ingezet hoeft te worden. Zowel door ouders als door de jongeren wordt de hulp van schoolcoaches zeer gewaardeerd, met maar liefst een 8,6.

De jeugdartsen hebben verder geïnvesteerd in hun relatie met de huisartsen. Zij hebben een deskundigheidsbijeenkomst georganiseerd die zeer goed bezocht was. Ook vinden steeds meer multidisciplinaire overleggen plaats tussen de diverse partijen die betrokken zijn bij kinderen: jeugdartsen beleggen samen met medewerkers van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven, met leerkrachten, met politie, met buurtwerkers en vooral samen met ouders een overleg om gezamenlijk een antwoord te vinden op de vraag die rondom een kind speelt. Na een succesvolle start in Haarlemmermeer van een pilot waarbij jeugdartsen

structureel worden in gezet in het middelbaar beroepsonderwijs (leeftijd 18+), is deze manier van werken uitgerold in de hele Veiligheidsregio Kennemerland.

Op het gebied van de Wmo-taken heeft ons Team Zorg en Ondersteuning het gebiedsgericht werken verder verdiept. Professionals in de wijk weten de consulenten steeds beter te vinden en de lijntjes voor contact en overleg worden korter. We werken toe naar collegiaal mandaat met betrokken professionals op de vindplaatsen, waardoor de inwoner niet naar een vervolgloket doorgestuurd wordt.

Leren en ontwikkelen

In de eerste helft van 2017 waren regie, maatwerk en kostenbewustzijn belangrijke aandachtspunten. Over regievoeren, wanneer en hoe je dit doet zijn vele gesprekken gevoerd. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een zeer succesvolle Krachtdag in april dit jaar, met een opkomst van maar liefst 150 professionals (uit de toegang, van aanbieders, de sociale basis en de veiligheidsketen). In co-creatie is de dag voorbereid en hebben we met elkaar gedeeld en getraind wat nodig is om regie te voeren. We zijn daarnaast gestart met een pilot regie rondom school, waar we direct in de praktijk uitproberen wat in theorie is bedacht. Zo creëren we de mogelijkheid om leren en beleid maken direct aan elkaar te verbinden en te komen tot 'tweede orde leren' (met andere woorden, we plakken niet alleen de band, maar halen ook het steentje uit de band). Een uitdaging is om ook te komen tot 'derde orde leren': als we de straat vegen, hoeven we geen banden meer te plakken.

Kostenbewustzijn is een belangrijk aspect in het sociaal domein, ook bij het realiseren van maatwerk. Maar het kan daar ook los van gezien worden. Categoriemanagers bespreken zowel met aanbieders als met managers van gemandateerde partijen wat de kosten zijn van de ingezette zorg. De managementinformatie is nu op dusdanig niveau dat we dit ook goed inzichtelijk kunnen maken.

Tot slot sorteren we voor op de uitrol van twee grote projecten, de lancering van de sociale kaart (derde kwartaal 2017) en het nieuwe registratie- en regiesysteem (zie verderop). De sociale kaart moet goed inzicht gaan geven in welk hulpaanbod beschikbaar is op diverse niveaus (van zwaar naar licht) en op diverse specialistische gebieden.

4. De uitvoering van de Participatiewet

Met de brief 'Inzet Participatiebudget 2016' (X2017.38913) informeerden wij u over de wijze waarop deze middelen zijn ingezet en is inzicht gegeven in het aantal personen dat in- en uit de uitkering gestroomd is. In het eerdergenoemde raadsvoorstel 'Naar een toekomstbestendig Sociaal Domein' is uiteengezet langs welke vier lijnen (versterking van het toegangsproces, toeleiding naar werk, handhaving en debiteurenbeheer) wij gestalte willen geven aan de opgave 'Werk boven Uitkering'. Voor wat betreft de toeleiding naar werk hebben we per 1 mei jongstleden onze werkwijze aangepast, waarbij casemanagement en gebiedsgericht werken sleutels zijn om veel meer in direct contact met onze inwoners tot een gericht traject te komen en hen te begeleiden richting de arbeidsmarkt. Of waar nodig zorg en ondersteuning te bieden. Binnen het casemanagement onderscheiden we werk en inkomen, gezien de verschillen in dienstverlening en vakmanschap die nodig zijn om de inwoner optimaal te ondersteunen. Gebiedsgericht werken biedt de meerwaarde dat onze medewerkers de verbinding makkelijker maken met andere professionals maken. Dit is een

belangrijke voorwaarde om tot een integrale aanpak te komen. Alle inwoners zijn over deze verandering van werkwijze geïnformeerd. De eerste reacties zijn positief, vooral vanwege het beroep dat zij voortaan kunnen doen op een vaste contactpersoon.

WijkLeerbedrijf

Eind september 2016 zijn 13 kandidaten gestart bij het WijkLeerbedrijf in Zwanenburg. De deelnemers zijn divers, maar hebben een afstand tot de arbeidsmarkt gemeen. Eén kandidaat is voortijdig opgehouden met opleiding. De overige 12 ontvangen in juli van dit jaar hun mbo-1 diploma. Zij hebben een opleiding in de zorg gevolgd en hebben hun praktijkervaring in Zwanenburg opgedaan, door het bieden van informele hulp aan buurtbewoners die deze hulp goed kunnen gebruiken. Eén van de kandidaten heeft reeds een baan gevonden, 6 deelnemers stromen door naar een vervolgopleiding en de overige 5 deelnemers hebben werk gedurende de zomer, met goede kans op het behoud ervan. Een tweede groep deelnemers start na de zomer. Het WijkLeerbedrijf is een samenwerking van woonzorgcomplex Eigen Haard (onderdeel van Amstelring), MeerWaarde, Pract'S Oefentherapie, gemeente Haarlemmermeer, ROC Nova College en Calibris Advies.

Sociaal ondernemerschap

We zien bij ondernemers naast economische winst, een groeiende aandacht voor milieu, mensen en maatschappelijke winst. Deze ontwikkeling biedt ons mogelijkheden om samen met (sociaal) ondernemers te werken aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Met verwijzing naar de nota Sociaal ondernemen in Haarlemmermeer (2017.0013476) zetten we in 2017 de volgende activiteiten in ter ondersteuning van sociaal ondernemen in Haarlemmermeer: een digitale 'marktplaats', een netwerkbijeenkomst, een platform voor individuele sociaal ondernemers, een gemeentelijke contactpunt voor sociaal ondernemen en een Social Impact Bond (een financieel instrument om maatschappelijke vraagstukken gezamenlijk en met gedeelde risico's aan te pakken). Daarnaast breiden we het palet van vormen van social return uit en onderzoeken we hoe wij zelf als gemeente 'socialer' kunnen inkopen. Met deze activiteiten sluiten we aan bij wat er al bestaat of in ontwikkeling is. We beginnen niet op nul, maar versterken of breiden het bestaande uit. Het is onze inzet dat de invulling van sociaal ondernemerschap, ofwel de totstandkoming van de 'betekeniseconomie', in Haarlemmermeer gedragen wordt door externe partijen en wij met hen gezamenlijk activiteiten oppakken. Sociaal ondernemen is daarom niet van de gemeente, maar met de gemeente. De rol die we hierin voor onszelf zien is initiërend, stimulerend en faciliterend. De raad wordt begin 2018 geïnformeerd middels een evaluatie.

Statushouders

Met de voortgangsnota Sociaal programma statushouders informeren wij u separaat over de stand van zaken in de uitvoering van het sociaal programma op het gebied van invulling taakstelling, onderwijs, gezondheid, maatschappelijke begeleiding en (arbeids)participatie.

Schuldhelpverlening

We willen voorkomen dat inwoners in de problemen komen als gevolg van aangegane schulden. Indien dit onverhoopt toch gebeurt, helpen wij inwoners bij het oplossen van deze (problematische) schulden. Naast het huidige aanbod van schuldhelpverlening, dat vooral gericht was op het inzetten van instrumenten om schulden op te lossen en/of saneren, gaan wij in een nieuw beleidsplan (dat u separaat van ons ontvangt) ons nu expliciet richten op

vroegsignalering en preventie om (verergering van) schulden te voorkomen. Twee maatregelen lichten we er hier uit. Via de aanpak 'Vroeg Eropaf' gaan we inzetten op het vroegtijdig signaleren van huurachterstanden en daarop acteren. In het kader van preventie is een ander belangrijk aandachtspunt om kinderen financiële voorlichting te geven. We gaan verkennen wat er op dit moment in het onderwijs al gedaan wordt om leerlingen te leren omgaan met geld en wat de behoefte bij scholen is om hen daarbij te ondersteunen.

Per 1 juni 2017 hebben wij PLANgroep het mandaat gegeven om namens de gemeente beslissingen te nemen over aanvragen schuldhulpverlening. In de praktijk betekent dit dat inwoners zich niet meer bij de gemeente hoeven melden, maar direct bij PLANgroep terecht kunnen. Door het wegnemen van deze extra drempel, wordt de route naar hulp korter. Hiermee willen we voorkomen dat inwoners in het aanmeldproces afhaken.

Bestrijding van armoede onder kinderen

Het is van groot belang dat kinderen zich kunnen ontwikkelen en mee kunnen doen in de samenleving, ook wanneer zij opgroeien in een huishouden met een laag inkomen of problematische schulden. De huidige regelingen voor kinderen kennen een aantal punten, die we willen aanpakken. Het gaat om:

- het bereik van de regelingen: we willen meer kinderen uit de doelgroep bereiken;
- de inhoud van de regelingen: we willen de bestaande regelingen actualiseren;
- de toegang tot regelingen: we willen de toegang tot regelingen versimpelen.

Daarnaast willen we graag blijven innoveren en inzetten op participatie van kinderen, jongeren en ouders om ons armoedebeleid te verbeteren. Ook gaan we nieuwe vormen van armoedebestrijding onderzoeken en inzetten. Bijvoorbeeld het verwerken van nieuwe inzichten over het effect van armoede op het brein. U ontvangt separaat een nota van ons.

5. Stevige sociale basis

Een stevige sociale basis is essentieel voor de beweging die wij in het sociaal domein nastreven, namelijk van zwaardere naar lichtere vormen van ondersteuning. De sociale basis heeft de afgelopen periode een steeds belangrijkere rol gekregen in het Haarlemmermeers model. Daarbij staat de inwoner, zijn sociale netwerk en de algemene voorzieningen op het gebied van welzijn, sport en cultuur centraal. Via informatie- en netwerkbijeenkomsten, cursussen, het benoemen van contactpersonen sport en welzijn en de inzet (en uitbreiding) van de sociaal makelaars ontstaat een betere verbinding tussen zorg en algemene voorzieningen. Dit wordt versterkt door de aanpak 'Meer voor Elkaar' in de buurt, waardoor op steeds meer plekken gebiedsnetwerken ontstaan en men elkaars expertise en aanbod leert kennen. Er vindt continue afstemming plaats tussen de verschillende professionals in het gebied om te blijven signaleren, monitoren en anticiperen op de ontwikkelingen en de vraag.

Voor wat betreft de opgave Welzijn voor Zorg is het van belang dat er voldoende alternatief aanbod is voor geïndiceerde dagbesteding. Dat begint bij algemene voorzieningen in de sfeer van sport, cultuur en welzijn. Ook ontmoetingsplekken met inloopvoorzieningen voor kwetsbare inwoners met licht regieverlies zijn nodig. In de afgelopen periode is het aanbod aan sociëteiten (vrij toegankelijke dagactiviteiten in de wijk met lichte ondersteuning) voor ouderen verder uitgebreid en wordt nagedacht over een vergelijkbaar aanbod voor jongeren en mensen met psychiatrische problematiek. Met behulp van een in 2016 opgesteld afwegingskader wordt gewerkt aan een goede spreiding van dit aanbod in de polder. Een

andere belangrijke voorziening om eenzaamheid te voorkomen zijn de maaltijdvoorzieningen in dorps- en wijkgebouwen of kerken. Door het starten van diverse nieuwe initiatieven kan nu al in veel wijken, frequent een maaltijd genuttigd worden.

Gemandateerde professionals spreken tijdens het keukentafelgesprek inwoners die een ondersteuningsvraag hebben. Zij zijn de toegang tot het (geïndiceerde) aanbod maar kunnen ook 'indiceren' naar welzijn. De professionals werken nauw samen met de collega's van de sociale basis en kijken altijd eerst of welzijn soelaas biedt.

Ook aandacht voor mantelzorgondersteuning is van belang voor een stevige sociale basis. Via het regionale project Jong en Zorgend wordt op dit moment specifiek de aandacht gericht op wat jonge mantelzorgers nodig hebben. Op scholen en andere vindplaatsen is het thema bespreekbaar gemaakt en via panelgesprekken met jonge mantelzorgers wordt de ondersteuningsbehoefte van jonge mantelzorgers in kaart gebracht.

Een ander voorbeeld van een stevige sociale basis is de Dutch Trainee Cup die met subsidie van Stichting Life Goals begin dit jaar is gestart. Het betreft een project waarbij jongeren tussen de 16 en 23 jaar in een kwetsbare situatie zoals thuiszitters, jongeren zonder werk en/of met schulden en statushouders via sport gestimuleerd worden om weer deel te nemen aan de samenleving. Via wekelijkse sportlessen, deelname aan sporttoernooien, het verrichten van vrijwilligerswerk, gesprekken met een lifestyle coach en het betrekken van ouders worden zij op weg geholpen. Het project wordt geleid door Sportservice Haarlemmermeer en vindt plaats bij de sportverenigingen DSOV, De Kikkers en een kickboksclub in Hoofddorp. In maart is de eerste groep jongeren gestart.

Naast het ondersteunen van inwoners in een kwetsbare situatie is het activeren van inwoners van belang. Informele ondersteuning speelt een belangrijke bij het versterken van het netwerk van inwoners en het tegengaan van eenzaamheid. In Haarlemmermeer zijn 600 maatjes actief. Toch is dit niet genoeg. In januari 2017 is een mini-symposium georganiseerd met betrokken partijen en is met elkaar de basis gelegd om te komen tot een Haarlemmermeerse Aanpak Maatjes. Deze aanpak omvat het samenwerken op het gebied van werving, deskundigheidsbevordering en kennisdeling. Door deze aanpak te koppelen aan het matchingsplatform Haarlemmermeer voor Elkaar en de vrijwilligersacademie ontstaat een kenniscentrum op het gebied van vrijwilligers en maatjes en verwachten wij het aantal inwoners dat zich inzet voor een ander te vergroten.

6. Op het snijvlak van wonen en zorg

Het eerste kwartaal van 2017 heeft in het teken gestaan van de Visienota wonen met zorg (2017.0026227). In maart en april heeft een brede consultatieronde plaatsgevonden waarin onze (maatschappelijke) partners alsmede de Participatieraad en de wijkraden een overwegend positieve reactie hebben gegeven op de conceptversie van de nota.

Als onderdeel van het proces op tot een gedegen visie te komen, hebben we onderzoek gedaan naar de doelgroep en de woonzorgbehoefte van de doelgroep. Dit heeft een goed eerste beeld opgeleverd, waarmee we van start kunnen. Gedurende het jaar zullen we waar nodig verdiepend onderzoek doen. We willen echter voorkomen dat het onderzoek het 'doen' in de weg staat en kiezen nadrukkelijk (ook) voor een aanpak van 'learning by doing',

waarbij we op basis van onderbouwde aannames alvast starten op pilotniveau en zo aanvullende kennis opdoen over de doelgroepen en hun woonzorgbehoeften.

In januari is de ketenregisseur wonen en zorg gestart. Zij richt zich op het verbinden van medewerkers en organisatieonderdelen binnen de gemeente. Daarnaast richt zij zich op de verbinding met en tussen onze externe partners op het gebied van wonen en zorg, met als doel het stimuleren van samenwerking en innovatie.

Voorbeelden van lopende, innovatieve projecten zijn Move on, Rozen en Radijs en de pilot Bornholm. 'Move on' komt voort uit de Initiate-bijeenkomst 'Als wonen je grootste zorg is' van oktober 2016. De 'challenge' richt zich op creatieve, onorthodoxe oplossingen voor financiële knelpunten, die het zelfstandig wonen in de weg staan bij inwoners die uit kunnen stromen uit beschermd wonen. Rozen en Radijs is een initiatief van een Haarlemmermeerse kweker, die jongeren op weg naar zelfstandigheid (na verblijf in residentiële jeugdzorg) tijdelijk huisvesting, begeleiding en werkervaring biedt. In de pilot Bornholm is bij de startfoto specifiek ook naar wonen en zorg gekeken. Op basis van vragen als waar is nog behoefte aan, wat kan versterking gebruiken, welke inwonerideeën leven er, zijn ambities benoemd, die we samen met inwoners en professionals in de wijk realiseren. Knelpunt is en blijft de doorstroom in casu het tekort aan voldoende, geschikte sociale huurwoningen.

In het kader van de regionale aanpak Opvang, Wonen en Herstel loopt daarnaast nog de pilot Overbos, gericht op inwoners met GGZ-problematiek. Tot slot is in een werkatelier de basis gelegd voor de invulling van de prestatieafspraken met Ymere over wonen en zorg.

De komende tijd ligt de nadruk op de uitwerking van de visienota in een uitvoeringsplan. De ambities uit de visienota worden in dit uitvoeringsplan vertaald in concrete resultaten.

7. Persoonsgebonden budget

In 2015 organiseerden bijna 500 inwoners met een AWBZ-indicatie hun zorg met een persoonsgebonden budget (pgb), op basis van de zogenaamde overgangsregeling. Sinds die tijd is er een daling in het aantal inwoners met een pgb in onze gemeente. In 2016 waren dat er iets meer dan 300. De belangrijkste redenen voor deze daling zijn dat de zorg van de inwoners onder een andere wet kwam te vallen (Wet langdurige zorg of Zorgverzekeringswet) en dat de inwoner van een pgb naar Zorg in Natura is overgegaan.

In de praktijk behandelen gemandateerde professionals niet veel pgb's en doen derhalve te weinig kennis op over inhoud en proces. Vanaf 1 mei dit jaar zijn we daarom een pilot gestart waarbij experts van de gemeente een aanvraag overnemen als het keukentafelgesprek resulteert in een pgb. Eind oktober dit jaar vindt er een evaluatie van de pilot plaats, op basis waarvan besloten wordt hoe we hiermee verder gaan.

Vorig jaar meldden wij al dat er sprake is van steeds meer stabiliteit in de uitvoering van het trekkingsrecht pgb door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Het uitbetalen van 98% van de juist ingediende declaraties lukt inmiddels binnen 10 dagen. In 2016 is het coulancebeleid bij de controle van zorgovereenkomsten en declaraties nog bijna het hele jaar van toepassing geweest om te voorkomen dat betalingsachterstanden zouden ontstaan. Te verwachten is

dat met het afschaffen van het coulancebeleid de rechtmatigheid van het trekkingsrecht pgb Wmo en Jeugdwet in 2017 verder zullen verbeteren.

Op dit moment wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een digitaal portaal waarmee budgethouders beter regie op hun pgb krijgen en gemeenten en zorgverleners hun rol beter en eenvoudiger kunnen vervullen. Enerzijds door standaardisatie, anderzijds door digitalisering aan de voorkant van het traject. De komende tijd worden ook de taken van de ketenpartijen in het pgb-proces en de verhoudingen onderling gewijzigd. Er wordt een publiekrechtelijke organisatie opgericht, die belast wordt met het opdrachtgeverschap voor de uitvoering van de gehele keten. De rol van de SVB wordt scherper gedefinieerd als uitvoerder, zoals de betaalfunctie van pgb en het budgetbeheer. Gemeenten krijgen een grotere rol in het proces, de controle van zorgovereenkomsten en de zogenaamde arbeidsrechtelijke toets komen naar ons over. Waarschijnlijk zal dit begin 2019 gelijktijdig met de ingebruikname van het digitaal portaal plaatsvinden.

8. Eigen bijdrage

Eind januari is de staatssecretaris van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) ingegaan op verbetering van het proces rond de facturering van de eigen bijdrage. Door vertraging in de gegevensuitwisseling tussen gemeenten, zorgaanbieders en het Centraal Administratiekantoor (CAK), wordt de eigen bijdrage soms over meer dan twee zorgperiodes gelijktijdig bij de cliënt in rekening gebracht, de zogenaamde stapelfactuur. Omdat dit onwenselijk is voor de inwoner, wordt de aanlever- en vaststellingstermijnen aangescherpt in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. De totale verwerkingstermijn wordt met deze maatregelen voor nieuwe cliënten teruggebracht tot facturering gemiddeld uiterlijk 90 dagen na afloop van de zorgperiode. Voor bestaande cliënten betekent dit dat de reguliere factuur ontvangen wordt binnen 48 tot maximaal 60 dagen na afloop van de zorgperiode. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 januari 2019. Wij verwerken deze afspraken in de contracten met zorgaanbieders en richten onze bedrijfsvoering hierop in.

Per brief (X2016.33886) informeerden wij u eind 2016 al over het feit dat het Rijk de parameters voor de maximale eigen bijdrage van 2017 heeft bijgesteld en dat wij daarbij aansluiten. Conform afspraak met de raad komen wij in het najaar met een evaluatie van eventuele zorgmijding als gevolg van de eigen bijdrage, op basis van de gegevens over 2016 en de (na aanpassing door het Rijk van de parameters) eerste helft van 2017.

9. Herijking contracten

Binnen het sociaal domein lopen op verschillende momenten de contracten af die ten tijde van de transitie in 2015 zijn afgesloten. We kopen daarom deze zorg opnieuw in.

Drang en Dwang

De contracten met de Gecertificeerde Instellingen (GI's) waren eerder met een half jaar verlengd tot 1 juli 2017. GI's leveren Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (dwang) en regie op trajecten waarin een gedwongen maatregel dreigt (drang). Na het consulteren van cliëntvertegenwoordigers, verwijzers en andere professionals en zorgaanbieders, is in 2017 een nieuwe aanbesteding gepubliceerd. De contracten moeten gesloten zijn per 1 juli 2017. Centraal staan een langere looptijd van de contracten om commitment te stimuleren op innovaties en kwalitatieve doorontwikkeling. Verder ligt de focus op het verbeteren van de

kwaliteit van de inzet en het gezamenlijk ontwikkelen van een gezond, kostendekkend en (in het licht van het afnemende budget) toekomstbestendig bekostigingsmodel voor de GI's.

Jeugd ambulante, crisis en residentiële

Om te komen tot nieuwe contracten voor Jeugd ambulante, crisis en residentiële, zijn we eind 2016 een aanbestedingstraject gestart. Ook in dit traject is begonnen met het consulteren van cliëntvertegenwoordigers, verwijzers en andere professionals en zorgaanbieders. De aanbestedingsdocumenten worden in juli 2017 gepubliceerd, waarna ingeschreven kan worden. Speerpunten zijn het vereenvoudigen van de productstructuur waardoor administratieve last omlaag gebracht kan worden, een langere contractduur met tussentijdse herijkingsopties, normtarieven voor gelijksoortige inzet zodat focus van sturing meer kan naar onderscheid in kwaliteit en prestaties, ontwikkelen van bonus/malus afspraken en het inrichten van een innovatief perceel voor vernieuwend zorgaanbod.

Jeugd-GGZ

Het aanbestedingstraject voor jeugd-GGZ start medio 2017 en heeft als doel nieuwe contracten af te sluiten per 1 januari 2019. In de tussentijd worden de huidige contracten verlengd en wordt met de markt samen gewerkt aan het afbouwen en omvormen van de huidige bekostigingssystematiek (dbc's) naar productiebekostiging.

Schoolcoaches

De contracten die betrekking hebben op de inzet van schoolcoaches betreffen een apart perceel en worden verlengd tot 1 juli 2018.

Onderhandse gunningen

Jeugd- en opvoedhulp, trainingen en echtscheidingsproblematiek betreffen relatief kleine opdrachten waarvoor een Europese Aanbesteding niet noodzakelijk is. Deze opdrachten zullen onderhands door ons worden gegund.

Wmo

Voor wat betreft de Wmo is in september 2015 besloten (2015.0044030) tot het verlengen van de contracten voor hulp bij het huishouden, dagbesteding, individuele begeleiding, cliëntondersteuning en kortdurend verblijf met een jaar, tot 1 juli 2017. We maken gebruik van de verlengingsoptie van nog een jaar en zijn met de voorbereidingen gestart voor de inkoop voor de periode na 1 juli 2018. Tot 1 november 2017 lopen we een inhoudelijk consultatietraject met inwoners, professionals en marktpartijen. Vanaf dan wordt het formele aanbestedingsproces in gang gezet. Er moeten nieuwe contracten zijn per 1 juli 2018.

10. Project Digitaal Ondersteuning Sociaal Domein (DOS)

Het project richt zich op de integrale ondersteuning van werken in het sociaal domein op de gebieden Zorg, Jeugd en Werk en Inkomen volgens het Haarlemmermeers model. In mei 2016 is een kredietaanvraag bij de raad gedaan (Raadsvoorstel 2016.0016068). In de vorm van een Europese aanbesteding zijn twee systemen uitgevraagd:

1. een regiesysteem, inclusief een declaratiemodule;
2. een inkomenssysteem, inclusief een werkmodule.

Aan Topicus is begin december 2016 het regiesysteem (TOP) gegund en Pinkroccade is de leverancier van het inkomenssysteem (SAM). De gebruikers van beide systemen zijn niet

alleen de medewerkers van de gemeente maar ook alle gemandateerde professionals die een (regie)rol hebben in de uitvoering van werkzaamheden zoals beschreven in het Haarlemmermeerse model. Het project bevindt zich in de implementatiefase met een verwachte livegang in oktober 2017. Met de implementatie van de systemen bereiken we onder andere dat alle aanvragen in het sociaal domein in het regiesysteem opgevoerd worden. We voorkomen daarmee dat cliënten in twee verschillende systemen geregistreerd staan. En faciliteren hiermee de ambitie van één plan, één gezin, één regisseur.

11. Samenvoeging met Haarlemmerliede Spaarnwoude

Met het oog op de samenvoeging met Haarlemmerliede Spaarnwoude per 1 januari 2019 zijn een stuurgroep en verschillende projectgroepen opgericht. Omdat er binnen de bestaande projectgroepen onvoldoende focus was op het sociaal domein, is recent een aparte projectgroep sociaal domein in het leven geroepen. Eerste wapenfeit is dat door het college van Haarlemmerliede en Spaarnwoude besloten is de inkoop (Jeugd en Wmo) van Haarlemmerliede en Spaarnwoude zoveel als mogelijk mee te nemen in onze lopende inkooptrajecten. Naast inkoop gaan we in de komende periode ook aan de slag met het inregelen van onder andere de toegang, de backoffice en de systemen. De overdracht van taken op het gebied van Werk en Inkomen zal per 1 januari 2019 plaatsvinden.

12. Financiën

In de Programmabegroting 2017-2019 heeft de raad conform de septembercirculaire € 36,99 miljoen beschikbaar gesteld (kenmerk: X2016.31862) voor de nieuwe taken i.c. de uitvoering van de Jeugdwet en de (nieuwe) Wmo, conform de te ontvangen integratie-uitkering van het Rijk. In de decembercirculaire 2016 (kenmerk: X2016.37417) is dit bijgesteld naar € 37,23 miljoen.

Dit is verwerkt in de Voorjaarsrapportage 2017. Voor de zogenaamde oude taken is in 2017 € 43,4 miljoen beschikbaar. Onderdeel hiervan is € 24,9 miljoen voor bijstandverlening. Voor de uitvoering van de Participatiewet is een bedrag van circa € 6,4 miljoen beschikbaar voor uitvoering WSW binnen de nieuwe werkorganisatie en €1,3 miljoen voor de overige doelgroepen. Het overige budget van circa € 10 miljoen is ten behoeve van onder andere bijzondere bijstand, leerlingenvervoer en Wmo-hulpmiddelen. Voor de statushouders is er een Uitwerkingsakkoord bereikt tussen VNG en het Rijk. De financiële vertaling voor 2017 vindt plaats in de meicirculaire 2017 en zal verwerkt worden in de Najaarsrapportage 2017. Net als in 2015 en 2016 sturen wij erop (via categoriemanagement en met 'rolling forecasts', dat wil zeggen door middel van (voortschrijdende) prognoses op periodieke momenten door het jaar heen) dat wij binnen budget blijven. Via de reguliere planning- en controlcyclus informeren wij de raad uitgebreid over de financiën.

13. Communicatie en participatie

In 2017 blijven we op verschillende manieren inwoners informeren, verbinden en inspireren met als doel inhoud te geven aan de 'Meer voor Elkaar-beweging'.

Dit doen we door gerichte inzet van communicatiemiddelen gekoppeld aan thema's en projecten. De thema's en projecten komen uit de vier opgaven Werk boven Uitkering, Welzijn voor zorg, Wonen met Zorg en Jeugd.

Met de boodschap 'Haal meer uit je buurt' worden inwoners geïnformeerd over aanbod welzijn en zorg. Dit gebeurt via organisatie van informatiemarkten in Nieuw-Vennep,

Hoofddorp en Badhoevedorp. Maar ook door aanhaking bij bestaande evenementen zoals Sportfair en Feestweek Zwanenburg.

Via de 'Meer voor Elkaar' toer geven we als college met een bezoek een blijk van waardering aan een project, organisatie of inwoner met een goed initiatief. Deze bezoeken krijgen aandacht in lokale media of met eigen verhalen in InforMeer.

De doorontwikkeling van het Haarlemmermeers model zorgt continue voor herziening van de informatievoorziening aan professionals. De uitkomst van de Krachtdag vormt hiervoor een belangrijke basis. De Haarlemmermeerse aanpak krijgt een podium via de gemeentelijke kanalen (InforMeer, online).

14. Bestuurlijke kalender

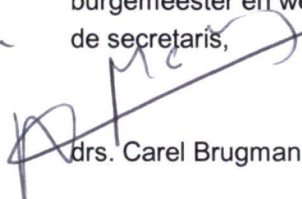
De bestuurlijke (sociaal domein) agenda voor het resterende jaar is als volgt:

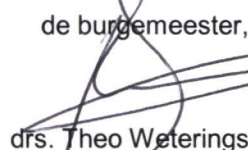
Wat	Wanneer
Nota Jaarverslag Leerplicht	Juli 2017
Nota Bestrijding armoede onder kinderen	Juli 2017
Raadsvoorstel Beleidsplan schuldhelpverlening	Juli 2017
Nota Maatschappelijke initiatievenplein	Juli 2017
Transformeermonitor 2016	September 2017
Nota Beleidskader en uitvoeringsprogramma Opvang, wonen en herstel	September 2017
Raadssessie Voortgang stevige sociale basis	Oktober 2017
Nota Beleidsregels bijzondere bijstand	Oktober 2017
Nota Vaststelling bijdrage collectieve zorgverzekering	Oktober 2017
Nota Multidisciplinaire aanpak acute en structurele onveiligheid	Oktober 2017
Nota Integrale crisisdienst	Oktober 2017
Raadsvoorstel Actualisatie verordening sociaal domein	December 2017
Nota Actualisatie beleidsregels, financieel besluit en mandaatbesluit sociaal domein	December 2017
Raadsbrief Lokale inclusieagenda 2018	December 2017

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

bla

drs. Carel Brugman

drs. Theo Weterings